

*Відділ навчання мов національних меншин
та зарубіжної літератури
Інституту педагогіки НАПН України*

**«Методика компетентісно
орієнтованого навчання мов і
літератур національних меншин
у ліцеї»**

(керівник – канд. філ. наук О.Л. Фідкевич)

2018-2020 рр.

Мета дослідження

Обґрунтування та розроблення
компетентнісно орієнтованої методики
навчання мов та літератур національних
меншин у ліцеї.

Напрями дослідження

- «Методика компетентнісно орієнтованого навчання російської мови і літератури в ліцеї»;
- «Методика компетентнісно-орієнтованого навчання новогрецької мови і літератури на основі роботи з культурологічними текстами в 10-11 класах»;
- «Методика роботи з культурологічними текстами в процесі навчання мови іврит у ліцеї»;
- «Методика компетентнісно орієнтованого навчання ромської мови в школі».

Основні результати дослідження

- *визначено й обґрунтовано* науково-методичні засади компетентнісно орієнтованого навчання мов та літератур національних меншин у ліцеї, зокрема: особливості та умови застосування інтегративного, комунікативно-когнітивного, особистісно-діяльнісного, культурологічного, текстоцентричного підходів; реалізації методу проблемного навчання, методу проектів; методу комплексного та порівняльного аналізу текстів у процесі навчання мов і літератур національних меншин з метою формування ключових і предметних компетентностей учнів ліцею;

-
- ***уперше в Україні розроблено, уточнено та представлено*** методiku компетентнісно орієнтованого навчання російської мови та літератури (інтегрований курс) у ліцеї; методiku компетентнісно орієнтованого навчання новогрецької мови і літератури на основі роботи з культурологічними текстами в 10-11 класах; методiku роботи з культурологічними текстами в процесі компетентнісно орієнтованого навчання мови іврит у ліцеї; методiku компетентнісно орієнтованого навчання ромської мови у школі;

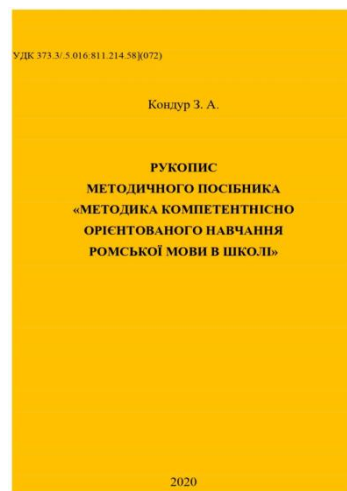
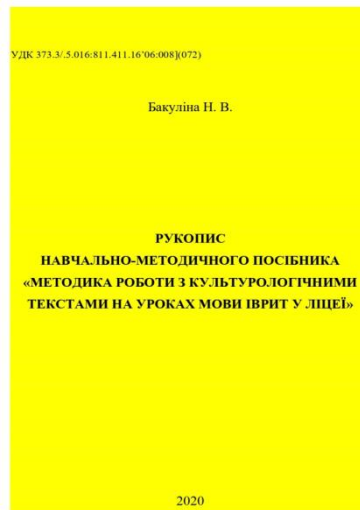
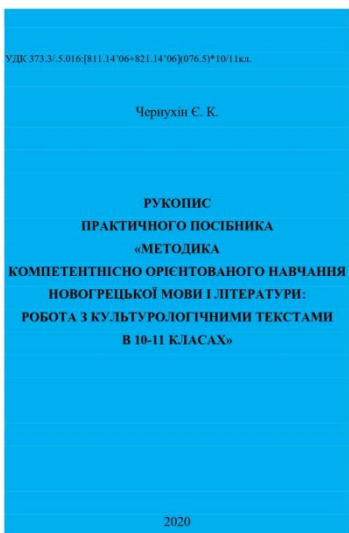
-
- **визначено** концептуальні засади конструювання компетентнісно орієнтованих підручників інтегрованого курсу російської мови та літератури; навчально-методичного посібника з навчання мови іврит; практичного посібника з навчання новогрецької мови і літератури та методичного посібника з навчання ромської мови; сформовано та структуровано їхній навчальний зміст, розроблено методичний апарат.

Підготовлено й видруковано підручники
(відповідно до створеної співробітниками відділу програми
інтегрованого курсу «Російська мова і література. 10-11
класи»):

- Фідкевич О. Л., Снегірьова В. В., Курач Л. І. Російська мова і література. Інтегрований курс. 10 клас : підручник. Київ : КОНВІ ПРІНТ, 2019. 152 с. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/718313/1/19-17.pdf>
- Фідкевич О. Л., Снегірьова В. В., Курач Л. І. Російська мова і література. Інтегрований курс. 11 клас : підручник. Київ : КОНВІ ПРІНТ, 2019. 159 с. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/718520/1/19-18%20%28fin%29.pdf>

Підготовлено до видання рукописи посібників:

- *навчально-методичного посібника* «Методика роботи з культурологічними текстами на уроках мови іврит у ліцеї» (Бакуліна Н.В.);
- *практичного посібника:* «Методика компетентісно орієнтованого навчання новогрецької мови і літератури: робота з культурологічними текстами в 10-11 класах» (Чернухін Є.К.);
- *методичного посібника* «Методика компетентісно орієнтованого навчання ромської мови в школі» (Кондур З.А.).

Кількісні показники

- За звітний період співробітники відділу взяли участь у **67 заходах**, із них - **39 міжнародних**.
- Результати дослідження представлено в **18 статтях та у 66 тезах**, надрукованих у фахових наукових виданнях, збірниках матеріалів конференцій, семінарів, форумів (Матеріали розміщено в електронних бібліотеках НАПН України й Інституту педагогіки НАПН України).

Результати діяльності наукових співробітників оприлюднені

- на сайті Інституту педагогіки:

<http://undip.org.ua/>

- на сторінці Фейсбук відділу:

<https://www.facebook.com/groups/203301720967734>

- в електронній бібліотеці НАПН України:

<https://lib.iitta.gov.ua/view/divisions/rlloem/>

- в електронній бібліотеці Інституту педагогіки НАПН України:

<http://undip.org.ua/news/library/index.php>

Позапланова продукція на виконання завдань реформування української школи:

- 4 навчальні програми (Бакуліна Н.В.; Снегірьова В.В., Фідкевич О.Л.)*
- 3 підручника з мови іврит для 1, 2, 3 класів (Бакуліна Н.В.)*
- 1 підручник з російської мови для 5 класу (Снегірьова В.В.)*
- 2 навчально-методичних посібника для НУШ з формувального оцінювання для 1-2 та 3-4 класів (Фідкевич О. Л., Бакуліна Н.В., Богданець-Білоskalенко Н.І.)
- 1 методичний посібник (колектив авторів співробітників відділу)
- 2 навчальних посібника (Бакуліна Н.В.; Фідкевич О.Л., Богданець-Білоskalенко Н.І.)
- 2 робочі зошити з російської мови (5 клас, Курач Л.І., Фідкевич О.Л.) та мови іврит (1 клас, Бакуліна Н.В., Гехтман Р.М.)

** Отримали гриф Міністерства освіти і науки України*

Навчальні програми

- **«Мова іврит. 1-2 класи» (Бакуліна Н.В.)**

URL: <https://lib.iitta.gov.ua/713374/1/18tipova-navchalna-programa-z-movi-ivrit.pdf>

- **«Мова іврит. 3-4 класи» (Бакуліна Н.В.)**

URL: <https://lib.iitta.gov.ua/717428/1/%21%21%2125mova-ivrit-ta-chitannya-dlya-zzso-z-ukrainskoyu-movoyu-navchannya3%20%D0%BA%D0%BB.pdf>

- **«Зарубіжна література. 10-11 класи» (Снегірьова В.В.);**

URL:

https://lib.iitta.gov.ua/714945/1/programa_zarubizhna_literatura_blo_k.pdf

- **«Російська мова і література. Інтегрований курс. 8 клас» (Фідкевич О.Л., Снегірьова В.В.).**

Підручники з мови іврит

- Бакуліна Н., Фалеса І. Іврит : підручник для 1 кл. заг. сер. осв. з навч. укр. мовою. Чернівці : Букрек, 2018. 88 с. : іл. URL:

https://lib.iitta.gov.ua/712064/1/Ivryt_2018_%D0%9C%D0%9E%D0%9D_%D0%9D%D0%91.pdf

- Бакуліна Н. В. Іврит : підручник для 2 кл. закл. заг. сер. осв. Чернівці : Букрек, 2019. 144 с. : іл. URL:

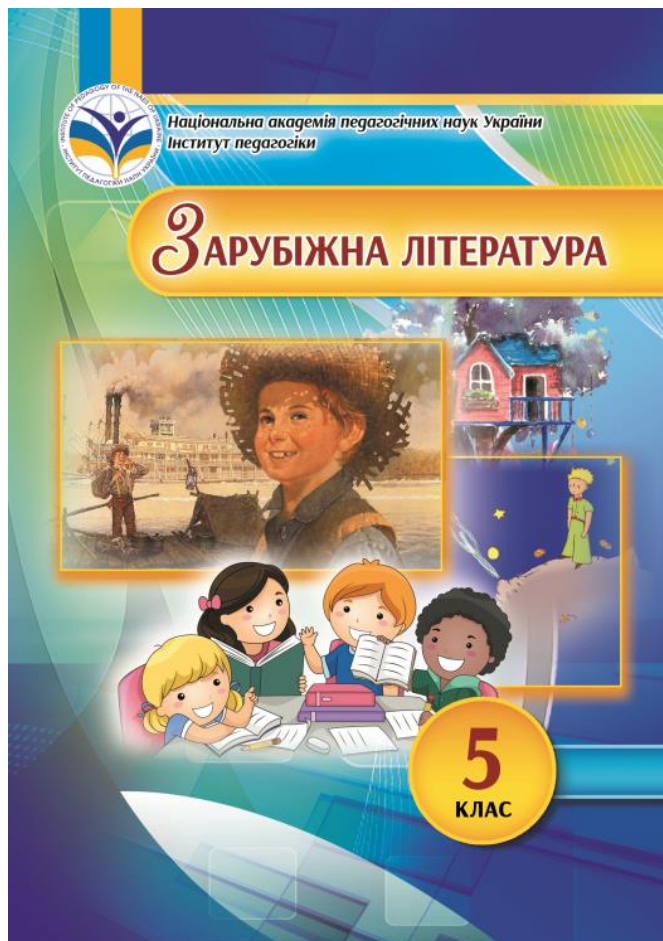
https://lib.iitta.gov.ua/717034/2/ivryt_22pv.pdf;

https://lib.iitta.gov.ua/717034/1/ivryt_new_x.pdf;

- Бакуліна Н. В., Яковлева О. М. Іврит : підручник для 3 кл. закл. заг. сер. осв. Чернівці : Букрек, 2020. 144 с. : іл. URL: http://undip.org.ua/upload/iblock/663/ivrit_3_bakulina_compressed-1.pdf

Підручник із зарубіжної літератури

- Снегірєва В. В. Зарубіжна література. 5 клас : підручник. Київ : КОНВІ ПРИНТ, 2018. 160 с.
URL:
https://lib.iitta.gov.ua/712553/1/18_29_Foreign%20Literature_P-02.pdf

Навчально-методичні посібники для НУШ

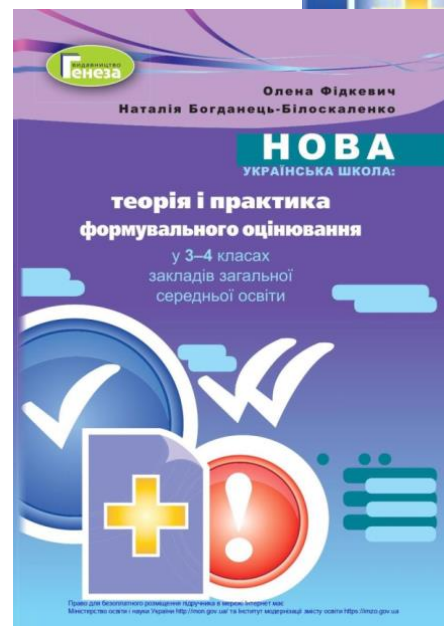
- Фідкевич О. Л., Бакуліна Н. В. Нова українська школа: теорія і практика формувального оцінювання у 1-2 класах закладів загальної середньої освіти : навч.-метод. посіб. Київ : Генеза, 2019. 64 с.

URL:

<https://lib.iitta.gov.ua/718165/1/%D0%A4%D0%9E%D0%91%D0%9D%D1%84%D0%BE%D1%80%D0%BC%D0%BE%D1%86%D1%96%D0%BD%D0%BF%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1.pdf>

<https://lib.iitta.gov.ua/718165/2/%D0%91%D1%96%D0%B1%D0%BB%D1%96%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B2%D1%96%D0%B4%D0%BE%D0%BC%D0%BE%D1%81%D1%82%D1%96%D1%84%D0%BE%D1%80%D0%BC%D0%BE%D1%86%D1%96%D0%BD.pdf>

- Фідкевич О., Богданець-Білоskalенко Н. Нова українська школа: теорія і практика формувального оцінювання у 3-4 класах закладів загальної середньої освіти : навч.-метод. посіб. Київ: Генеза, 2020. 92 с.

Методичні та навчальні посібники:

- Контроль та оцінювання навчальних досягнень учнів з мов та літератур етнічних меншин : метод. посіб. / О. О. Першукова та ін. Київ : ТОВ КОНВІ ПРІНТ, 2018. 106 с. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/713248/1/18-09.pdf>
- Бакуліна Н., Риндюк Н., Уманська А. Сторінки єврейського мистецтва України : навч. посіб. для учнів ліцеїв. Київ : Дух і літера, 2018. 256 с. URL: https://lib.iitta.gov.ua/717682/1/2_%D0%84%D0%92%D0%A0-%D0%9C%D0%98%D0%A1%D0%A2%D0%95%D0%A6%D0%A2%D0%92%D0%9E.indd%20FINAL-compressed.pdf
- Антологія. Пригоди і подорожі в шкільному курсі літератури: посібник серії «Шкільна бібліотека» для 7 кл. закл. заг. серед. освіти/ упоряд. Богданець-Білоskalенко Н., Фідкевич О. Київ: Грамота, 2020. 192 с.

Робочі зошити

- Курач Л. І., Фідкевич О. Л. Зошит для контрольних робіт з російської мови 5 клас (для закладів з російською мовою навчання). Київ : «КОНВІ ПРІНТ», 2018. 36 с.

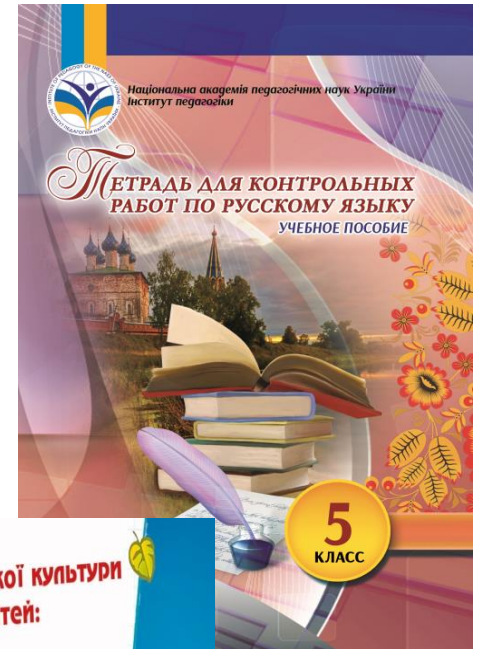
URL: <https://lib.iitta.gov.ua/713566/1/23-18.pdf>

- Бакуліна Н., Гехтман Р. Коди єврейської культури для дітей: Єврейська каліграфія. Робочий зошит для навчання й удосконалення каліграфічної компетентності. Чернівці : «АНТ ЛТД», 2020. 68 с. : іл.

URL:

[https://lib.iitta.gov.ua/724601/2/The%20Jewish%20Calligraphy Book Bakulina compressed.pdf](https://lib.iitta.gov.ua/724601/2/The%20Jewish%20Calligraphy%20Book%20Bakulina%20compressed.pdf) ;
[https://lib.iitta.gov.ua/724601/1/The%20Jewish%20Calligraphy COVER Bakulina compressed.pdf](https://lib.iitta.gov.ua/724601/1/The%20Jewish%20Calligraphy%20COVER%20Bakulina%20compressed.pdf)

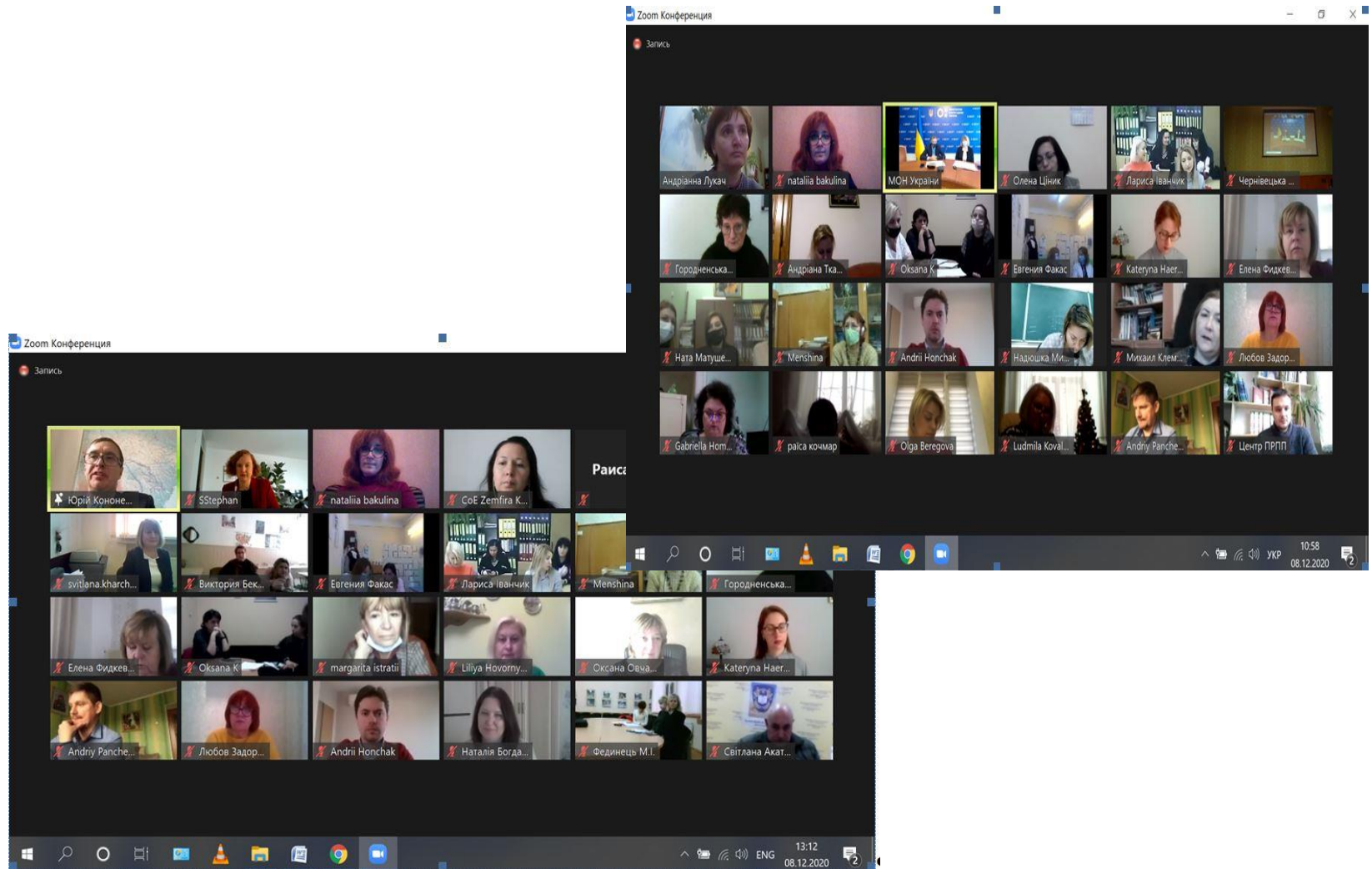
http://undip.org.ua/upload/iblock/a40/1robochy_y_zoshyt_evreys_ka_kaligrafiya_bakulina_blok_compressed.pdf

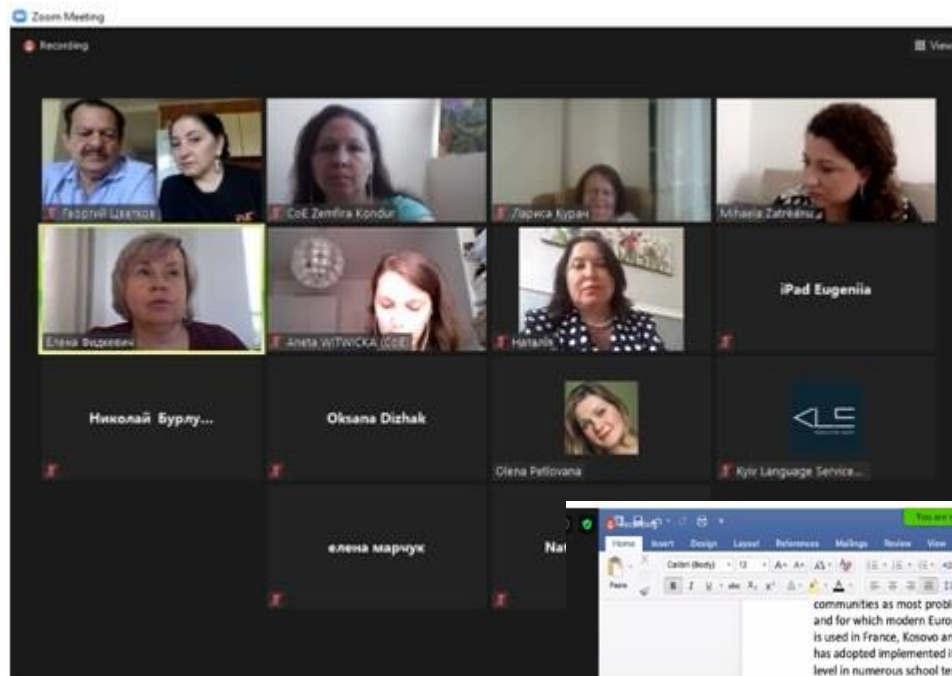
**Співробітництво з МОН, Радою представників
громадських об'єднань корінних народів,
національних меншин України при Міністерстві
освіти і науки України; Офісом Верховного
комісара ОБСЄ у справах національних меншин,
Радою Європи**

Всеукраїнський експеримент: «Формування багатомовності дітей та учнів: прогресивні європейські ідеї в українському контексті.

Проект «Захист національних меншин, включаючи ромів та мови меншин в Україні»

A screenshot of a Microsoft Word document titled 'You are viewing Mihaela Zatreanu's screen'. The document contains text about the Pan-Vlax system and the alphabet. The text is as follows:

communities as most problems arise with those sounds that are historically absent in Latin, and for which modern European languages tend to find diverse solutions. This writing system is used in France, Kosovo and Romania where it had a good impact, the Ministry of Education has adopted implemented it in mainstream education from preschool education to university level in numerous school textbooks, and other educational materials.

The alphabet has:

- 30 basic letters: (a, â, b, c, d, e, f, g, h, i, j, k, l, m, n, o, p, r, s, ş, t, th, u, v, z, ş, w).
- 4 letter groups (ch, kh, ph, rr).
- 3 postpositions (î, ç, q) şi
- 5 diphthongs (â, ê, î, ô, û)

(Courthiade 1997; Sarău 2008: 5-8).

The following two systems represent the there are two main tendencies at European level, according to Yaron Matras.

2. The Pan-Vlax system - uses the diacritics (î, ş) along with other conventions. These derive from a consistent and uniform system of transliteration which is commonly used for the various dialects of Romani in Romani linguistics, as well as in numerous publications such as grammars and dictionaries, including the multi-dialectal online Romani lexicon Romlex (<http://romani.kfunigraz.ac.at/romlex/>).

- Pan-Vlax not a single standardised form, but rather a set of orthographical practices - basic "core" of shared graphemes, using the wedge-accent from Slavic alphabets: î, ê, ê and -h for aspirations: ph, th, kh, ch.

Перспективні напрями роботи

- розроблення моделі багатомовної освіти в закладах загальної середньої освіти України з навчанням мов корінних народів і національних меншин та науково-методичного забезпечення її реалізації;
- реалізація основних положень нового Державного стандарту базової середньої освіти;
- розроблення методики навчання інтегрованих курсів мов і літератур національних меншин в середній ланці освіти;
- кодифікація ромської мови та підготовка навчальних програм з ромської мови для початкової школи;
- удосконалення технології формувального оцінювання та визначення критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів в умовах мовно-літературної інтеграції.

Дякую за увагу!
Спасибо за внимание!
Ευχαριστούμε για την προσοχή!
Teşekkür ederim!
Köszönjük!
Mulțumesc!
! תודה רבה